

Yoel Kitobi va Laodikiyadagi Yettinchi kun adventistlari jamoati — Qirq oltinchi son

Jeff Pippenger

2026-02-12

Qirq oltinchi raqam

Qaysariya Filippidan Qaysariya Maritimagacha bo'lgan davr uchinchi soatdan to'qqizinchi soatgacha bo'lgan vaqtni ifodalaydi; bu vaqt oltinchi soatda bo'linadi. Qaysariyadan Qaysariyagacha bo'lgan bo'linish O'zgartirilish Tog'i edi. O'zgartirilish Tog'i yana ikki boshqa chiziqni Hosil bayrami yakshanba qonunidan besh kun oldin keladigan uch qadamli yo'l belgisi bilan muvofiqlashtiradi.

Tog'da Ota Xudo ikkinchi marta gapirdi. U birinchi marta Masihning suvga cho'mishida gapirgan edi, oxirgi marta esa xoch oldidan sal avval gapirdi.

Endi jonim iztirobdadir; va Men nima deyman? Ey Ota, Meni bu soatdan qutqar; ammo Men ayni shu sabab uchun bu soatga keldim. Ey Ota, O'z nomingni ulug'la. Shunda osmondan bir ovoz keldi: Men uni ham ulug'ladim, yana ulug'layman ham. Shuning uchun u yerda turib, buni eshitgan xalq momaqaldiroq bo'ldi, dedi; boshqalar esa: Unga bir farishta gapirdi, dedilar. Yuhanno 12:27–29.

Xudo bir yuz qirq to'rt ming kishini muhrlab, ularga O'z ismini yozganida, O'z ismini ulug'laydi.

G'olib kelganni Men O'z Xudoyimning ma'badida ustun qilurman, va u endi hech qachon tashqariga chiqmas; va uning ustiga O'z Xudoyimning nomini, O'z Xudoyimning shahrining nomini — ya'ni, Xudoyim huzuridan osmondan tushib keladigan yangi Quddusning nomini — va O'zimning yangi nomimni yozurman. Qulog'i bor eshitsin, Ruh jamoatlarga nima deyotgan bo'lsa. Vahiy 3:12, 13.

O'zgartirilish Tog'ida faqat Butrus, Yoqub va Yuhanno hozir edilar; xuddi ular Yairning qizi tiriltirilganida va keyin yana Getsemanida ham hozir bo'lganlaridek. Getsemani, xuddi Yuhanno o'n ikkinchi bobda Otaning so'zlagani singari, xochdan sal oldin kelgan. Getsemani “zaytun moyi siqiladigan joy” degan ma'noni anglatadi, bu esa bokiralarning moy sinovini ko'rsatadi. Getsemani jonni “o'lim bilan yuzma-yuz” keltiradigan “inqiroz”dir, va dono bokiralar sinovdan o'tadilar, chunki ikkinchi ma'bad sinovida ular hayot bilan yuzma-yuz kelgan edilar, zero Iso o'ttiz kun davomida “yuzma-yuz” ta'lim bergan edi.

Ota birinchi marta Masihning suvga cho'mdirilishida gapirdi, va U faqat Butrus, Yoqub va Yuhannoni alohida olib ketgan birinchi voqea o'n ikki yoshli Yairning qizi tiriltirilgan payt edi. O'n ikki yoshli bokiraning tirilishi Masihning suvga cho'mdirilishiga mos keladi; bu esa tirilish qudratini ramziy ifodalaydi. Yairning qizining tirilishi Masihning suvga cho'mdirilishi va Qaysariya Filipiga mos keladi. Getsemaniya va xochdan oldin, Ota gapirganida, Masihning iztirobga tushishi Qaysariya Maritimaga mos keladi.

Satma-satr Butrus Simon Barjona ismi Butrusga o'zgartirilgan paytda, Qaysariya Filippida muhrlangan bir yuz qirq to'rt mingni ifodalaydi. Paniumda, ya'ni Qaysariya Filippida muhrlangach, Butrus Tog'ning oltinchi soatiga boradi; u yerda Qaysariya Maritimadagi Korniliyning chaqirig'iga javob berish yo'lida davom etar ekan, bayroq singari ko'tariladi. Qaysariya Filippida Butrus Exeter lager yig'inini Xudoning muhri va e'lon qilinishi lozim bo'lgan Yarim tun faryodi xabari bilan tark etadi. Karnaylar bayrami bilan ifodalangan Islom xabari Butrusni dengiz bo'yidagi Qaysariyaga eltadi. Islom xabari Butrusni dunyo nigohi oldida yuksaltiradi, chunki Butrus Islomning payg'ambarlikdagi kelishini karnaylar bayramidan oldin bashorat qilgan.

Mana, Men sizlarga Egamizning buyuk va dahshatli kuni kelishidan oldin Ilyos payg'ambari yuboraman. Va u otalarning yuragini bolalarga, bolalarning yuragini esa otalariga buradi; toki Men kelib, yerni la'nat bilan urmayin. Malaki 4:5, 6.

Satr ustiga satr tarzida, Ilyos xabari — otalarni o'z farzandlari bilan muvofiqlashtirishga asoslangan xabardir. Ilyos Ota Miller edi, u o'z farzandlarini tasvirlaydi. Yuz qirq to'rt ming — Uilyam Millerning farzandlaridir, va Millarning qalbini uning farzandlariga qaratish — Millerchilar tarixini Ilyos tarixi bilan, shuningdek, Yahyo Cho'mdiruvchini yuz qirq to'rt ming bilan bog'liq xabarchi bilan muvofiqlashtirish demakdir. Bu to'rt yo'nalishning muvofiqlashtirilishidagi unsurlardan biri shuki, Ilyos, Yahyo va Millarning sinov tarixlarining har birida hozirgi haqiqatning yagona xabari xabarchi orqali kelgan xabar edi.

Gilad aholisidan bo'lgan tishbiy Ilyos Axabga dedi: “Men huzurida turgan Isroilning Egasi Xudovand tirik ekan, mening so'zimga ko'ra bo'lmasa, shu yillarda na shudring, na yomg'ir yog'adi.” 3 Shohlar 17:1.

Uayt opa shuni ravshan ko'rsatadiki, Iso Ilyos deb ta'riflagan Yuhannoning xabarini qabul qilmaganlar, Isoning ta'limotlaridan foyda ko'rmagan bo'lur edilar; shuningdek, birinchi farishtaning xabari sifatida ifodalangan Millerning xabarini rad etganlar ham ikkinchi farishtaning xabaridan foyda ko'ra olmas edilar. Yomg'ir faqat uning amri bilan yog'ishini Ilyos e'lon qilganiga hamroh tarzda, Ilyosning xabari bilan Baalning xabari o'rtasida tanlov qilish buyrug'ini o'z ichiga olgan so'nggi sinov ham kelgan edi. “Qachongacha” degan bashoriy ramz Ilyosning Karmil tog'ini yakshanba qonuni bilan muvofiqlashtiradi.

Shunday qilib, Axab Isroilning barcha o'g'illariga xabar yubordi va payg'ambarlarni Karmel tog'iga yig'di. Ilyos esa butun xalq oldiga chiqib, dedi: Qachongacha ikki fikr orasida oqsoqlanib yurasizlar? Agar Egamiz Xudo bo'lsa, Unga ergashinglar; agar Baal bo'lsa, unda unga ergashinglar. Xalq esa unga bir og'iz ham javob bermadi. Shunda Ilyos xalqqa dedi: Men, faqat men yolg'iz, Egamizning payg'ambari bo'lib qoldim; Baalning payg'ambarlari esa to'rt yuz ellik kishidir. Endi bizga ikkita buqa bersinlar; ular o'zlari uchun bitta buqani tanlab olib, uni bo'laklab, yog'och ustiga qo'ysinlar, ammo tagiga olov qo'ymasinlar; men esa boshqa buqani tayyorlab, yog'och ustiga qo'yaman va tagiga olov qo'ymayman. So'ng sizlar o'z xudolaringizning nomini chaqiringlar, men esa Egamizning nomini chaqiraman; olov bilan javob beradigan Xudo — o'sha Xudodir. Va butun xalq javob berib dedi: Bu yaxshi aytili. 3 Shohlar 18:20–24.

Karmelning sinovi ikki xabar o'rtasidagi tanlov edi. Bu haqiqiy va soxta bashorat o'rtasidagi, hamda xabarchi Ilyos bilan Izebelning dasturxonida o'tirgan payg'ambarlar o'rtasidagi sinov edi. Masala xabarchi va xabar haqida edi. 1844-yilda Rabbiiy Millerning haqiqiy payg'ambar ekanini va Millerning xabari shabnam hamda yomg'ir ekanini namoyon qilgan sinovni vujudga keltirganda, Karmel takrorlandi. Haqiqiy payg'ambar va haqiqiy xabarning, soxta payg'ambar va soxta xabardan farqi Exeter lager yig'inida Exeter chodiri va Watertown guruhi chodiri orqali ifodalandi. Ikkita chodir — haqiqiyini soxtaga qarama-qarshi qo'yib ifodalovchi ikki muqaddas chodir. Karmelda qilingan farqlash va 1844-yil tarixi, Butrus muhrlanib, bayroq sifatida toqqa ko'tarilganida, Kesariya Filippi hodisasida aniqlanadi. U ko'tarildi, chunki u o'z xabari so'nggi yomg'irning yagona haqiqiy xabari ekanini da'vo qilgan edi. Bashorati amalga oshganida, u yuksaltirildi.

Karnaylar bayrami Elliginchi kun mavsumidagi uchinchi va hal qiluvchi sinovdir; va bu hal qiluvchi sinovdan oldin Butrus Islomning qo'yib yuborilishi Yarim tun nidosi e'lonining boshlanishini belgilashini ko'rsatadi. Bashoratning bajo bo'lishi o'tkazib yuborilayotgan avvalgi ahd xalqini ifodalovchi protestantlar bilan milleritlar o'rtasidagi farqni yuzaga keltirgan narsa edi. Ilyos haqiqiy bilan soxta o'rtasidagi farq namoyon bo'lgach, soxta payg'ambarlarni shaxsan o'ldirgan. Bu farq Karnaylar bayramida, Islom haqidagi bashorat bajo bo'lganda, namoyon qilinadi.

Millerchilar tarixidagi Yarim tun nidosi tuzatilgan, so'ngra esa amalga oshgan bir bashorat edi. U 1844-yil 22-oktabrda amalga oshdi, holbuki Millerning Yarim tun nidosi haqidagi dastlabki tushunchasi 1843-yil edi. Samuel Snow xabarning tuzatilishini ifodalaydi va uning xabari "haqiqiy" Yarim tun nidosi xabari sifatida tanildi.

1844-yil Millerning xabari bilan protestantlarning xabari o'rtasidagi farqning bir tasviri edi. Sinov jarayonida protestantlar Miller tomonidan o'ldirildi, va shundan so'ng ular murtd protestantizmga, Rimning qizlariga, Izabelning ruhoniylariga aylandilar. Bu farq bashoratli xabarni qabul qilish yoki rad etish orqali namoyon bo'ldi. Yuhanno va Miller bilan bashoratli xabar chetlab o'tilayotgan avvalgi ahd xalqining soxta xabarini fosh etdi. Ilyosning xabari uning so'zsisiz yomg'ir bo'lmasligini da'vo qildi, va uch yarim yildan so'ng bu da'voning sinovi namoyon bo'lishi kerak edi.

Va shunday bo'ldiki, Ax'ab Ilyosni ko'rganida, Ax'ab unga dedi: "Ey Isroilni bezovta qiluvchi, senmisan?" U esa javob berdi: "Isroilni men bezovta qilganim yo'q; balki sen va otangning xonadoni bezovta qildingiz, chunki sizlar Egamizning amrlarini tark etib, Baallarga ergashdingiz. Endi esa odam yuborib, butun Isroilni Karmel tog'iga mening oldimga to'plagin, shuningdek Izabel dasturxonidan taom yeydigan Baalning to'rt yuz ellik payg'ambarini va Ashera butzorlarining to'rt yuz payg'ambarini ham." 3 Shohlar 18:17–19.

Soxta bilan haqiqiy o'rtasidagi farq, xoh u elchi bo'lsin, xoh xabar bo'lsin, xabarga ham, xabarchiga ham qarshi ayblovlarni o'z ichiga olgan sinov jarayonida ayon bo'ldi. Isroilni bezovta qilayotgan shaxs sifatida ayblangan kishi Ilyos edi, chunki uning xabari yomg'irni to'xtatgan edi. Agar Isroilda yomg'ir yog'ishda davom etganida, Ilyos haqida hech qanday masala ko'tarilmagan

bo'lar edi. Masala Ilyosning bashoratiga va uning uch yarim yil davomida amalga oshganiga asoslangan edi.

Butrus Qaysariya Filippidagi litmus sinovida bo'lganida — bu karnaylar bayramidir, va ayni paytda eshak bo'shatiladigan joy hamdir — Yarim tun nidosi xabarining boshlanishi belgilab qo'yiladi. Ilyosga o'xshash Butrus endigina o'z bashoratining tasdig'iga guvoh bo'lgan, va haqiqiy bilan soxtaning o'rtasidagi farq barchaga ko'rinadigan tarzda namoyon etilgan. Bashoratning tasdiqi litmus sinovi bo'lgan karnaylar bayrami orqali ifodalanadi. Bashorat 1840 va 1844 yillar orqali timsollangan edi; bu yerda bashorat tuzatiladi va shundan keyin amalga oshadi. Josiah Litchning tuzatilgan bashorati 1840 yil 11-avgustda birinchi farishtaga kuch berdi, va Millerning 1843 yil haqidagi bashorati Snow tomonidan tuzatildi.

“1840-yilda bashoratning yana bir diqqatga sazovor ro'yobga chiqishi keng qamrovli qiziqish uyg'otdi. Bundan ikki yil avval, ikkinchi kelish haqidagi xabarni voizlik qilayotgan yetakchi xizmatkorlardan biri bo'lgan Josiah Litch Usmonli imperiyasining qulashini oldindan aytib, Vahiy 9-bobning sharhini nashr etgan edi. Uning hisob-kitoblariga ko'ra, bu hokimiyat... 1840-yil 11-avgustda ag'darilishi lozim edi, o'sha paytda Konstantinopoldagi usmonli hokimiyatining sinishi kutilishi mumkin. Va men ishonamanki, aynan shunday bo'lib chiqadi.”

“Aynan belgilangan vaqtda Turkiya o'z elchilari orqali Yevropaning ittifoqchi davlatlari himoyasini qabul qildi va shu tariqa o'zini xristian xalqlarining nazorati ostiga qo'ydi. Bu voqea bashoratni aynan bajo keltirdi. Bu ma'lum bo'lgach, ko'plab kishilar Miller va uning hamfikrlari qabul qilgan bashoratlarni talqin etish tamoyillarining to'g'riligiga ishonidilar va advent harakatiga g'oyat kuchli turtki berildi. Ilmli va mavqeli kishilar Millerga qo'shilib, ham uning qarashlarini va'z qilishda, ham nashr etishda ishtirok etdilar, va 1840 yildan 1844 yilgacha bu ish tez sur'atlar bilan kengaydi.” Buyuk Kurash, 334, 335.

Litchning bashorati Islom haqida edi, va Snouning bashorati yopiq eshik haqida edi. Litchning bashorati amalga oshganda, xabarni mustahkamlagan metodologiya qabul qilindi, va xabarni qabul qilganlar xabarchi bilan “birlashdilar”. Bashoratning amalga oshishida ham xabarning o'zi, ham xabarchi tan olindi. Litchning bashorati Islom haqida edi, va Snouning bashorati yopiq eshik haqida edi.

“Men Xudoning xalqini quvonchli umid ichida, o'z Rabblarini kutayotgan holda ko'rdim. Ammo Xudo ularni sinab ko'rishni niyat qilgan edi. Uning qo'li bashoratli muddatlarni hisoblashdagi bir xatoni yashirib turdi. O'z Rabblarini kutayotganlar bu xatoni payqamagan edilar, vaqtga qarshi chiqqan eng bilimdon kishilar ham uni ko'ra olmadilar. Xudo O'z xalqining umidsizlikka duchor bo'lishini niyat qilgan edi. Vaqt o'tdi, va Najotkorlarini quvonchli umid bilan kutganlar g'amgin va ruhi tushkun bo'ldilar, holbuki Isoning zohir bo'lishini sevmagan, balki xabarni qo'rquv tufayli qabul qilganlar Uning kutilgan vaqtda kelmaganidan mamnun bo'ldilar. Ularning e'tirofi yurakka ta'sir etmagan va hayotni poklamagan edi. Vaqtning o'tishi bunday yuraklarni fosh etish uchun juda mos edi. Ular birinchi bo'lib chinakam Najotkorlarining zohir bo'lishini sevgan, g'amgin va umidsizlikka tushgan kishilarni masxara qilib, ustidan kulishga yuz burdilar. Men Xudoning O'z xalqini sinab ko'rishdagi va sinov soatida orqaga chekinib, qaytib ketadiganlarni aniqlash uchun

ularga sinchkov bir imtihon berishdagi hikmatini ko'rdim."

"Iso va barcha samoviy lashkar jonlari sevgan Zotni ko'rishni shirin umid bilan intizor bo'lib kutganlarga hamdardlik va muhabbat bilan qaradilar. Sinov soatlarida ularni qo'llab-quvvatlash uchun farishtalar ularning atrofida parvoz qilib turar edilar. Samoviy xabarni qabul qilishga beparvo bo'lganlar esa zulmatda qoldirildi, va Xudoning g'azabi ularga qarshi alangalandi, chunki U ularga osmondan yuborgan nurni qabul qilmadilar. Rabbilari nega kelmaganini tushuna olmagan o'sha sodiq, umidsizlikka tushganlar zulmatda qoldirilmadilar. Ular yana bashoratli davrlarni tadqiq qilish uchun Muqaddas Kitoblariga yo'naltirildilar. Egamizning qo'li raqamlardan olindi va xato tushuntirib berildi. Ular bashoratli davrlar 1844-yilgacha yetib borishini ko'rdilar, hamda bashoratli davrlar 1843-yilda tugaganini ko'rsatish uchun ilgari taqdim etgan ayni dalillar, ularning 1844-yilda nihoyasiga yetishini isbotlashini angladilar. Xudoning Kalomidan chiqqan nur ularning holatiga porladi, va ular bir kechikish vaqtini kashf etdilar: 'Agar u [vahiy] kechiksa, uni kut.' Masihning darhol kelishiga bo'lgan muhabbatlarida ular vahiyni kechikishini ko'zdan qochirgan edilar; holbuki bu haqiqatan kutayotganlarni ayon qilish uchun belgilangan edi. Yana ularning oldida bir vaqt nuqtasi bor edi. Shunga qaramay, men ko'rdimki, ularning ko'plari o'zlarining qattiq umidsizliklaridan yuqoriga ko'tarilib, 1843-yilda ularning imonini ajratib ko'rsatgan o'sha darajadagi g'ayrat va quvvatga ega bo'la olmadilar."

"Shayton va uning farishtalari ular ustidan g'alaba qozondilar, va xabarni qabul qilmaganlar buni, o'zlari ataganlaridek, bu aldovga uchmaganliklaridagi uzoqni ko'ra biladigan hukmlari va donoligi ustidan o'zlarini tabrikladilar. Ular esa o'zlariga qarshi Xudoning maslahatini rad etayotganlarini va osmondan yuborilgan xabarni hayotlarida namoyon etayotgan Xudoning xalqini gangitish uchun Shayton va uning farishtalari bilan hamkorlik qilayotganlarini anglamadilar."

"Ushbu xabardagi imonlilar jamoatlarda zulm ostida edilar. Bir muddatgacha, xabarni qabul qilmaganlar qo'rquv bois yuraklaridagi tuyg'ularni amalda namoyon etishdan tiyilib turdilar; ammo vaqtning o'tishi ularning asl his-tuyg'ularini oshkor qildi. Ular kutayotganlarning payg'ambarlik davrlari 1844 yilgacha cho'zilganiga oid o'zlarini majbur deb bilgan holda berayotgan guvohliklarini sukutga cho'ktirmoqchi edilar. Imonlilar o'z xatolarini ravshanlik bilan tushuntirdilar va nima uchun 1844 yilda Rabbilarini kutganliklarining sabablarini bayon qildilar. Ularning muxoliflari esa keltirilgan qudratli dalillarga qarshi hech qanday vaj keltira olmadilar. Shunga qaramay, jamoatlarning g'azabi alanga oldi; ular dalillarga quloq solmaslikka va boshqalar eshitmasin deb guvohlikni jamoatlardan chetlatishga qat'iy qaror qildilar. Xudo ularga bergan nurni boshqalardan yashirishga jur'at eta olmaganlar jamoatlardan chiqarib yuborildilar; ammo Iso ular bilan birga edi va ular Uning yuzining nuridan shod edilar. Ular ikkinchi farishtaning xabarini qabul qilishga tayyorlangan edilar." Ilk Bitiklar, 235–237.

Butrus Islom va bir shohlikning nihoyasi haqida Litch singari tuzatilgan bashoratni taqdim etgan bir yuz qirq to'rt mingni ifodalaydi; va Snow singari, Butrus ham yopiq eshik haqidagi tuzatilgan bashoratni taqdim etadi. Islomning ikkinchi voyiga doir Litchning xabari tashqi bashorat edi, Snowning yopiq eshigi esa ichki bashorat edi. Snow uchun ish Rabbiiy O'z qo'lini raqamlardan

olganida boshlandi, va o'shanda ilgari 1843-yilni isbotlaydi deb hisoblangan o'sha dalilning o'zi aslida 1844-yil 22-oktabrni isbotlashi ko'rildi. Litch uchun esa bu, amalga oshganida Vahiy 10 dagi farishtani yer va dengiz ustida turish uchun pastga olib kelgan hisob-kitob edi.

Litch o'z bashoratini uning amalga oshishidan o'n kun oldin qayta hisoblagani, avvalgi bir bashoratni tuzatish ishi sinov ekanini ko'rsatadi. 1840-yildagi boshlanish va 1844-yildagi yakun, haqiqiy Yarim Tun Qichqirig'iga aylanishi uchun qayta hisoblangan bir bashoratning bashoratli timsoli ekanmi? Yarim Tun Qichqirig'ining e'lon qilinishi bilan yakun topgan Milleritlar tarixining alif va omekasi, aslida bir yuz qirq to'rt mingning haqiqiy Yarim Tun Qichqirig'ining bashoratli xususiyatlarini timsollaydimi?

Tuzatilgan bashorat e'lon qilingan har ikkala davrda ham Millerchi xabarga qarshi tortishuv namoyon bo'ldi, chunki bu xabar xalqni bezovta qildi. Butrus Qaysariya Filippida turgan paytda, Qaysariya Filippidan oldin boshlangan xabar ustida bir tortishuv mavjud bo'ladi, chunki aynan amalga oshishning o'zi yomg'ir xabari faqat Butrusning so'zi bilan yog'ishini tasdiqlaydi. Qaysariya Filippi karnaylar bayramidir va u Masihning eshakni bo'shatish uchun, ikkinchi farishtani ifodalovchi, ikki shogirdini yuborishiga muvofiq keladi; bu eshak Islomni ifodalaydi. Islom eshagining bo'shatilishi Exeter lager yig'inida Yarim Tun Nidosi xabarining boshlanishini e'lon qiladi, chunki 13-avgust kuni ot minib bir kun kechikib kelgan, ochilish kunida yetib kelish o'rniga kutib turgan Samuel Snow kechikish vaqtining tugashini va yig'in 17-kuni yakunlangach, to'liq kabi yoyiladigan xabarning boshlanishini belgilaydi.

Millerchilar tarixidagi tortishuv, shoh Axabning ayblovlari va Masih Quddusga kirib kelganida bahs talash qiluvchi yahudiylarning qarshiligi — bularning barchasi karnaylar bayramida, eshak bo'shatilganda, o'z yakuniga yetadigan bir tortishuvni ko'rsatadi. Eshakning bo'shatilishi Adventizm ustiga boshida Qaysariya Filippida yopiq eshikni va davr oxirida Qaysariya Maritimada yopiq eshikni ko'rsatadigan bashoratning tasdig'idir. Eshak Tennessi shtatining Nashvill shahrini ham o'z ichiga olgan holda Qo'shma Shtatlarga zarba beradigan uchinchi voyadagi Islomning ramzidir. 2020-yil 18-iyuldagi amalga oshmagan bashorat endi Rabbiiy O'z qo'lini olib, Iso Masihning vahiyini muhrdan ochar ekan, bosqichma-bosqich tuzatilmoqda. O'sha muhrdan ochish 2023-yilning iyulida sahroda boshlandi.

Doniyorning o'n birinchi bobdagi vahiyarlari

Karnaylar bayrami uchinchi voy bo'lgan, ya'ni Islom bo'lgan yettinchi karnayni ifodalaydi. Karnay urush haqidagi tashqi ogohlantirish xabaridir, ammo u muqaddas yig'inga ichki da'vat sifatida ham anglanishi mumkin. Ikkinchi ma'bad sinovining o'ttiz kuni yakunlanganda boshlanadigan lakmus sinovi sifatida, u ham tashqi, ham ichki xabardir. Birinchi asosiy sinov 2024 yil bahorida Doniyor 11:14 da tasvirlanganidek, antimasihning tashqi vahiyi bilan kirib keldi.

O'sha zamonlarda janub podshohiga qarshi ko'plar bosh ko'taradilar; xalqing orasidagi talonchilar ham vahiy-ni amalga oshirish uchun o'zlarini ko'taradilar; ammo ular yiqiladilar. Doniyor 11:14.

Oldingi oyatda Panium tanishtirilgan edi va Panium haqidagi guvohlik o‘n beshinchi oyatgacha davom etadi.

Chunki shimol shohi qaytib kelib, avvalgidan ham ko‘proq bir qo‘shinni safarbar etadi; va ma‘lum yillardan keyin, albatta, katta lashkar va ko‘p boylik bilan keladi. Doniyor 11:13.

O‘ndan o‘n beshinchi oyatlargacha bo‘lgan oyatlardagi shimol shohi papalikning vakil hokimiyatidir; u o‘ninchi oyatda Ronald Reygan orqali ifodalangan, o‘sha paytda temir parda devori 1989-yil 9-noyabrda Berlin devorining qulashida timsollangandek olib tashlangan edi. O‘n oltinchi oyat yakshanba qonunida jamoat bilan davlat o‘rtasidagi ajralish devorining olib tashlanishini belgilaydi. O‘n birinchi va o‘n ikkinchi oyatlar 2014-yilda boshlangan Ukraina urushini ifodalaydi, o‘n uchinchi oyat esa 2024-yilgi saylovni ko‘rsatadi; o‘sha paytda Reygandan beri sakkizinchi prezident bo‘lgan Tramp, shuningdek avvalgi yetti prezidentdan bo‘lgan sakkizinchi prezident sifatida, ko‘proq qudrat bilan “qaytadi”, chunki u qaytganida “avvalgidan ham kattaroq bir olomonni safarbar qiladi va, albatta, ma‘lum yillardan keyin keladi.” “Ma‘lum yillar” Jo Baydenning to‘rt yilidir.

2024 yildan keyin, o‘n uchinchi oyatga muvofiq, Rim Paniumning bashoratli tarixiga o‘zini kiritadi. 2025-yil 8-may kuni ma‘naviy ulug‘vor yurtidan bo‘lgan ilk papa saylandi va u ko‘plab muhim bashoratli xususiyatlarni o‘zida mujassam etgan Lev ismini tanladi. So‘ngra o‘n beshinchi oyatda jang boshlanadi.

Shunday qilib, shimol shohi kelib, qamal ko‘tarmog‘ini barpo etadi va eng mustahkam devorli shaharlarni egallaydi; janubning qo‘shinlari ham, uning saralangan xalqi ham qarshilik ko‘rsata olmaydi, qarshilik ko‘rsatishga esa hech qanday kuch bo‘lmaydi. Doniyor 11:15.

Paniy janggi o‘n beshinchi oyatda tasvirlangan bo‘lib, Donald Tramp bilan ifodalangan yer hayvoni janub shohligining ustidan g‘alaba qozonadi. O‘n birinchi oyatdagi janub shohi Ukrainaga qarshi urush boshladi; Ukraina esa papalikning vakil qudrati bo‘lib, o‘ninchi oyatdagi papalikning vakil qudrati — Amerika Qo‘shma Shtatlari tomonidan moliyalashtirilgan va qo‘llab-quvvatlangan edi. Janub shohi Rofiya jangida g‘olib bo‘lar edi, biroq bu g‘alabadan keyingi oqibatlarda, janubning ajdarho shohligining halokati bilan doimo bog‘liq bo‘lgan tadrijiy yemirilish janub shohini nihoyatda zaif bir holatda qoldiradi, shu paytda shimol shohi, avvalgidan ham kuchliroq holda, qaytib keladi va Paniy jangiga tayyorgarlik ko‘radi. Rossiya va Putin 2014 yilda Amerika Qo‘shma Shtatlari Ukraina urushini boshlab bergan paytda janub shohi edi. 2022 yilda bosqin boshlandi va qon oqa boshladi. 2024 yilda shimol shohi qaytib keldi.

Butrus Qaysariya Filippida turibdi; bu Yarim Tun Faryodi xabarining e‘lon qilinishi boshlanishidir. Butrus, Il‘yosga va Litch hamda Snow orqali ifodalangan Milleritchilarga o‘xshab, ilgari yopiq eshik va Islom haqida bir bashoratni ilgari surgan edi. Uning bajo bo‘lishi haqiqiy va soxta kechki yomg‘ir xabarlarini o‘rtasidagi farqni, shuningdek haqiqiy va soxta xabarchilarni aniqlab beradi. Butrusning xabari Nashville va Islom haqidagi tuzatilgan xabardir, va u Qaysariya Filippida turganida, u Paniumda turibdi — o‘n oltinchi oyatdagi yakshanba qonuniga olib boradigan jangda. Butrusning bashoratining bajo bo‘lishi Yarim Tun Faryodi e‘lon qilinishining boshlanishini aniqlab beradi, ya‘ni Islom qo‘yib yuborilgan paytda; bu, line upon line, Panium

jangi yetib kelganida ham xuddi shundaydir.

Doniyorning o‘ninchi bobdagi vahiysi

Karnaylar bayrami uchinchi voy bo‘lgan, ya’ni Islom bo‘lgan yettinchi karnayni ifodalaydi. Karnay ogohlantiruvchi xabar, shuningdek muqaddas yig‘inga chorlovdir. U, shuningdek, ikkinchi ma’bad sinovining o‘ttiz kuni yakunlanganda boshlanadigan lakmus sinovidir. Masihga qarshi ruhning birinchi asosiy tashqi sinov vahiysi 2024 yil bahorida keldi, va Daniel 10 da ifodalanganidek, Masihning ikkinchi ichki sinov vahiysi 2026 yilda keldi.

Shunda men ko‘zlarimni ko‘tardim va qaradim; mana, zig‘ir matodan kiyim kiygan, beliga Ufazning sof oltini bog‘langan bir kishi bor edi. Uning badani zabarjadga o‘xshar edi, yuzi chaqmoq ko‘rinishiday, ko‘zlari olov mash‘alalariday, qo‘llari va oyoqlari jilolangan mis rangiday edi; uning so‘zlarining ovozi esa ko‘pchilikning ovoziday edi.

Men, Doniyor, yolg‘iz o‘zim vahiyligni ko‘rdim; men bilan birga bo‘lgan kishilar esa vahiyligni ko‘rmadilar; biroq ularning ustiga buyuk bir titroq tushdi, shuning uchun ular yashirinish uchun qochib ketdilar.

Shuning uchun men yolg‘iz qoldim va bu buyuk vahiyni ko‘rdim; menda hech qanday quvvat qolmadi, chunki mening husnim ichimda buzilishiga aylandi, va men hech qanday quvvatni saqlab qola olmadim.

Ammo men uning so‘zlarining ovozini eshitdim; va uning so‘zlarining ovozini eshitganimda, yuzim bilan yerga qaratilgan holda qattiq uyquga ketdim.

Va mana, bir qo‘l menga tegib, meni tizzalarim va qo‘llarimning kaftlari ustiga qo‘ydi. U menga dedi: “Ey Doniyor, nihoyatda sevikli kishi, senga aytayotgan so‘zlarimni angla va tik tur; chunki endi men sening oldingga yuborildim.” U bu so‘zni menga aytgach, men qaltirab o‘rnimdan turdim. So‘ng u menga dedi: “Qo‘rqma, Doniyor, chunki anglashga va o‘zingni Xudoying huzurida xor tutishga ko‘nglingni qo‘ygan birinchi kundanoq so‘zlaring eshitildi, va men sening so‘zlaring tufayli keldim. Ammo Fors shohligining shahzodasi yigirma bir kun menga qarshilik qildi; lekin mana, bosh shahzodalardan biri bo‘lgan Mixoil menga yordamga keldi; va men u yerda Fors shohlari bilan qoldim. Endi esa oxirgi kunlarda xalqing boshiga nimalar tushishini senga anglatish uchun keldim; chunki vahiy hali ko‘p kunlarga taalluqlidir.” U menga shunday so‘zlarni aytgach, men yuzimni yerga qaratdim va soqov bo‘lib qoldim.

Va mana, inson o‘g‘illarining qiyofasiga o‘xshash biri lablarimga tegdi; shunda men og‘zimni ochib so‘zladim va qarshimda turganga dedim: Ey hazratim, bu vahiy tufayli dardu alamlarim ustimga qaytdi, va menda hech qanday quvvat qolmadi. Zero bu hazratimning quli bu hazratim bilan qanday so‘zlasha olsun? Chunki menga kelsak, shu zahotiyoq menda hech qanday quvvat qolmadi, hatto ichimda nafas ham qolmadi.

Shunda yana bir kishi qiyofasidagidek zot kelib menga tegdi va meni quvvatlantirdi, Va dedi: Ey nihoyatda suyuqli odam, qo‘rqma: senga tinchlik bo‘lsin, kuchli bo‘l, ha, kuchli bo‘l. U men bilan so‘zlaganida, men quvvat topdim va dedim: Hazratim gapirsin; chunki sen meni quvvatlantirding. Doniyor 10:5–19.

Daniel yigirma ikkinchi kuni oxirgi kunlarda osmoniy Oliy Ruhoniyning vahiyini ko‘radi. Vahiy o‘rnatayotgan Rim haqidagi vahiy 2024 yilning asosiy va alfa sinovi edi, Masih haqidagi vahiy esa ma’bad sinovidir. Bu, Doniyordan qochib yashirinadigan toifaning ajralib chiqishini hosil qiladi. O‘sha toifa yolg‘onlar va soxtalik ostida yashirinadi, va shu sababli ular kuchli adashishga duchor bo‘ladilar.

So‘ngra Doniyor uch marta teginiladi: avval Jabroil tomonidan, keyin Masih tomonidan, so‘ng esa uchinchi marta yana Jabroil tomonidan. Eng Muqaddas Joyda Doniyor uch marta teginilganda, bu mustahkamlanishni ifodalaydi; chunki vahiy ko‘rganida unda hech qanday kuch qolmagan edi, ammo uchinchi teginish orqali u nihoyat kuchga kiradi. U keyingi kunlarda Xudoning xalqiga nima yuz berishini tushunish uchun kuchlantiriladi. Keyingi kunlarda Xudoning xalqiga yuz beradigan narsalar haqidagi bashoratli xabar o‘nta bokira haqidagi masal ichida ifodalangan xabardir.

Doniyor avval kuchsiz holda boshlaydi, chunki Masihning oynadagi aks singari bo‘lgan vahiy ko‘rinishi uni kuchsiz qoldirgan edi; biroq uch marta tegishning oxiriga kelib, u quvvatlantiriladi, va “kuchli bo‘l, ha, kuchli bo‘l”, degan amr takrorlangan bo‘lib, bu ikkinchi farishtani yoki ikkinchi sinovni belgilaydi. Ikkinchi sinov ma’bad sinovidir; unda Xudoning xalqi Exeter lager yig‘ini yakunlanganda Yarim tun faryodi xabarini e‘lon qilish uchun quvvatlantiriladi. O‘sha sinov ma’bad sinovidir; unda poydevor va burchak toshi bo‘lgan bosh tosh ma’badning ajoyib tepa toshiga aylanadi va shu tariqa uning tugallanganini belgilaydi. Doniyor imon orqali Eng Muqaddas Joyga kirgan yigirma ikkinchi kuni quvvatlantiriladi. U shunday qilganida, avval Jabroil unga tegadi, so‘ng Masih unga tegadi, keyin esa Jabroil yana unga tegadi. Shunday qilib, Doniyor Eng Muqaddas Joyda xabarni e‘lon qilish uchun quvvatlantiriladi; u yerda u Masihni ikki farishta orasida ko‘radi, va Eng Muqaddas Joydagi Masih o‘rtada turgan o‘sha joy — bu rahm-shafqat kursisidir; unda taxtida o‘tirgan Masihning Shekinah ulug‘vorligi nuridan yoritilgan sandiqqa qarab turgan ikki qoplovchi karub bor. Doniyor o‘n bobdagi vahiy payg‘ambarlik jihatidan shunday tuzilganki, Doniyor Masihning ulug‘vorligiga rahm-shafqat kursisi taxti ustidagi Shekinah sifatida boqadi, ayni paytda esa ikki qoplovchi karub sandiqqa tikilib turadi!

Karnaylar bayramidan oldin Ilyos yomg‘ir haqidagi xabari Egadan bo‘lgan yagona yomg‘ir xabari ekanini da’vo qiladi va u shunday bir bashoratni ilgari suradiki, u o‘z xulosasiga xabarchi kim yoki kim emasligini hamda xabar nima yoki nima emasligini isbotlaydigan bir namoyish bilan yetib boradi. Karmildan oldingi uch yarim yil davomida shoh Axab Ilyosni izlar edi, chunki Karmildan oldin keladigan bir tortishuv davri mavjud. Karmil tog‘i shunchaki fe‘l-atvor namoyon bo‘ladigan lakmus sinovidir. Millerchilar tarixidagi ayni davr ham xuddi shu guvohlikni o‘z ichiga olgan edi, chunki xabardan nafratlanganlar sodiqlarni jamoatlardan haydab chiqardilar va shundan keyin sodiqlar chetlab o‘tilayotgan, qulagan avvalgi ahd xalqidan odamlarni chiqishga da’vat qiluvchi bir xabarni ko‘tardilar.

Butrus Elliginchi yakshanba qonunida Yoelning xabarini e‘lon qilmoqda; bu esa, Exeter lager yig‘ilishi nihoyasida — Butrusning bashorati, xuddi Snow va Litchning xabarlari singari, tuzatilgan paytda boshlangan Yarim Tun Faryodi davri boshlanganda — Butrus o‘sha ayni xabarni e‘lon qilayotganini anglatadi. Bashoratning amalga oshishidan oldin har doim bir munozara keladi.

Shunday ekan, munozara bashoratning amalga oshishidan oldin boshlanadi.

Axab, Izabel va uning payg'ambarlari, Masih davridagi bahs talashuvchi yahudiylar hamda Millerchilar tarixidagi qulagan protestantlar uchun tashvish uyg'otadigan xabarni Butrus Yo'el kitobi deb aniqlaydi. Eshakning bo'shatilishi bilan belgilangan uchinchi lakmus sinovidan oldin, Butrusning xabariga Laodikiya adventizmi hujum qiladi, va Butrus bu qarshilikka javoban xabarchilar mast emasligini, balki ular shunchaki Yo'elning uch bobining bajo bo'lishi ekanini bildiradi. Yo'elning uch bobi Laodikiya adventizmini keskin qoralash bilan boshlanadi. Xabar kuchli ichimlikdan mast bo'lganlarning qulog'iga yetib borganda, ular munosabat bildiradilar. Ular Masih Quddus tomon yo'l olib, tog'dan tushib kelayotganida Unga qarshi chiqdilar, va Quddusda yana Unga qarshi chiqdilar.

Eshak yechildi, kirish boshlanadi; mayda-chuyda e'tirozlar qiluvchi yahudiylar xabarni jim qilinishini istaydilar. Iso davom etadi, so'ng to'xtab, Adventizmning sinov muddati bo'yicha oxirgi kuni ustidan yig'laydi. So'ng Quddusda xalqning o'z xabarini to'xtatishini istagan yahudiylar bilan yana bir qarama-qarshilik yuz beradi. O'sha kuni quyosh botganda, yahudiy xalqi uchun sinov muddati yana bir bosqichga yetdi. Qarshilikning rivojlanishi xochdagi o'limga qadar davom etadi, va u, ikkinchi farishtaning kelishini hamda tutilib qolish vaqtini belgilagan Lazarusning tirilishi bilan jiddiy tarzda boshlangan edi.

“Betaniya Quddusga shu qadar yaqin ediki, Lazarusning tiriltirilgani haqidagi xabar tez orada shaharga yetib bordi. Mo'jizaga guvoh bo'lgan josuslar orqali yahudiy hukmdorlar voqealarning tafsilotlarini tezda bilib oldilar. Nima qilish kerakligini hal etish uchun darhol Sanhedrin majlisi chaqirildi. Endi Masih o'lim va qabr ustidan O'z hokimiyatini to'la namoyon qilgan edi. O'sha qudratli mo'jiza Xudo insonlarga O'z O'g'lini ularning najoti uchun dunyoga yuborganining taqdim etilgan eng oliy dalili edi. Bu ilohiy qudratning shunday bir namoyishi ediki, aql-idrok va nurlangan vijdon boshqaruvi ostida bo'lgan har qanday ongni ishontirish uchun yetarli edi. Lazarusning tirilishiga guvoh bo'lganlarning ko'plari Isoga imon keltirdilar. Ammo ruhoniylarning Unga bo'lgan nafrati yanada kuchaydi. Ular Uning ilohiyligiga oid avvalgi barcha quyi dalillarni rad etgan edilar, va bu yangi mo'jiza ularni faqat battarroq g'azablantirdi. O'lik kishi kunduzi ochiq-oydin, bir to'da guvohlar oldida tiriltirilgan edi. Bunday dalilni hech qanday hiyla-nayrang yo'qqa chiqara olmas edi. Aynan shu sababga ko'ra ruhoniylarning adovati yanada qotillashdi. Ular Masihning ishiga barham berishga har qachongidan ham ko'proq qat'iy qaror qildilar.”

“Sadduqiylar, garchi Masihga xayrixoh bo'lmagan bo'lsalar-da, Farziylardek Unga nisbatan bunchalik yovuzlikka to'la emas edilar. Ularning nafrati ham bunchalik achchiq emas edi. Ammo endi ular tamoman vahimaga tushdilar. Ular o'liklarning tirilishiga ishonmas edilar. Soxta ilm deb ataluvchi dalillarni keltirib, o'lik tananing hayotga qaytarilishi mumkin emas, deb mulohaza yuritgan edilar. Ammo Masihning bir necha so'zi bilan ularning nazariyasi barbod bo'ldi. Ularga Muqaddas Yozuvlarni ham, Xudoning qudratini ham bilmasliklari ko'rsatib berildi. Mo'jiza xalqda qoldirgan taassurotni yo'qotishning hech bir yo'lini ular ko'ra olmas edilar. Qabrni o'z o'liklaridan mahrum etishga qodir bo'lgan Zotdan odamlarni qanday yuz o'girtirish mumkin edi? Yolg'on xabarlar tarqatildi, ammo mo'jizani inkor etib bo'lmas edi, uning ta'sirini qanday bartaraf etishni esa ular bilmas edilar. Shu paytgacha Sadduqiylar

Masihni o'ldirish rejasini qo'llab-quvvatlamagan edilar. Ammo Lazar tirilgandan keyin ular faqat Uning o'limi bilangina O'zlariga qarshi aytilgan bu qo'rqmas fosh etishlarni to'xtatish mumkin, degan qarorga keldilar." The Desire of Ages, 537.

Lazarning o'limi Iso kechikib turgan to'rt kunning boshlanishini belgiladi. Uning o'limi kechikish vaqtining boshlanishini belgilaydigan ikkinchi farishtaning kelishini ifodaladi. Uning tirilishi 2023-yil 31-dekabrda, 11-sentabrdan yigirma ikki yil o'tib, ikki guvohning tirilishini bildiradi. Uning tirilishi Hizqiyolning o'lik quruq suyaklarining tirilishini bildiradi. Uning tirilishi Odamning yaratilishi bilan timsollangan edi; bu yaratilishda loy bilan ifodalangan insoniyat hayot nafasi bilan ifodalangan Ilohiyat bilan birlashtirilgan edi.

"Yahudiylarning ruhoniylari va boshliqlari Isodan nafratlanar edilar; ammo ko'p olomon Uning donolik so'zlarini tinglash va qudratli ishlariga guvoh bo'lish uchun oqib kelardi. Xalq nihoyatda chuqur qiziqish bilan to'lgan edi va bu ajoyib ustozning ta'limotlarini eshitish uchun Isoga tashvishli intilish bilan ergashardi. Boshliqlarning ko'plari Unga ishonidilar, ammo sinagogadan quvib chiqarilishlaridan qo'rqib, o'z e'tiqodlarini tan olishga jur'at eta olmadilar. Ruhoniylar va oqsoqollar xalqning diqqatini Isodan chalg'itish uchun nimadir qilinishi kerak, deb qaror qildilar. Ular hamma odamlar Unga ishonib qolishidan qo'rqardilar. O'zlari uchun hech qanday xavfsizlik ko'ra olmas edilar. Ular yo mavqeini yo'qotishlari, yo Isoga o'lim keltirishlari kerak edi. Va Ular Uni o'ldirganlaridan keyin ham, Uning qudratining tirik yodgorliklari bo'lib qoladiganlar baribir bo'lar edi. Iso Lazarni o'liklar ichidan tiriltirgan edi, va ular agar Isoga o'lim keltirsalar, Lazar Uning buyuk qudrati haqida guvohlik berishidan qo'rqardilar. Xalq o'limdan tiriltirilgan kishini ko'rish uchun oqib kelayotgan edi, va boshliqlar Lazarni ham o'ldirishga hamda bu hayajonni bosishga qaror qildilar. Shunda ular xalqni insoniy an'analar va ta'limotlarga, yalpiz bilan sadruta ushrini berishga qaytarar va yana ular ustidan ta'sirga ega bo'lar edilar. Ular Isoni yolg'iz qolganida tutib olishga kelishib oldilar; chunki agar Uni olomon ichida, xalqning fikri butunlay Unga qaratilgan bir paytda qo'lga olishga urinib ko'rsalar, toshbo'ron qilinar edilar." Early Writings, 165.

2020-yil 18-iyulda Vahiy kitobidagi ikki guvoh o'ldirildi va ikkinchi farishta hamda tutilib qolish vaqti yetib keldi. 2023-yil 31-dekabrda ikki bosqichli tirilish jarayoni boshlandi. Birinchi bosqich poydevor edi; ikkinchi bosqich esa poydevor ustiga ma'badning tiklanishi edi. Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlar jamoati bu xabarni 1989-yilda tug'ilgan vaqtidan boshlab yomon ko'rdi va hanuz ham uni yomon ko'radi. Endi ular o'lik deb o'ylagan, yomon ko'rilgan guvohlar yana tirik bo'lgan ekan, ular bu xabarni yanada ko'proq yomon ko'radilar. Ular 2020-yil 18-iyul haqidagi bashorat ustida yahudiylarning Lazar tirilgani uchun qilgan zaharli adovati bilan bahslashadilar. Ma'bad sinovi tarixida Butrus ularning xato ayblovlariga Yo'el kitobini ularning barcha yolg'onlariga javob sifatida ko'rsatib javob beradi.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.